UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Acquisitione per arrogationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

vnde iste filius emãcipatus qui reuertitur non succedit p legem Corneliã nec per ius postlimi. cum sit icognitus de iure ciuili: q2 emancipatus h3 bonorum posses. que est extraordinari. argumẽto legis. ff. de bonorum possessione. lege tertia. §. si eius. Hoc non approbo multũ, aliquis põt esse cognitus sup vno accedente z i cognitus sup alio ius postlimi. vnde cognoscit omnem captum inquãtũ captus, tñ omni capto dat ius postliminium vt p eũdez ac si super fuisset in ciuitate: vnde non dat heredẽ, z l3 sit incognitus vt postliminium inquantum est emãcipatus inquantũ est captus cognit9 vnde illo. vnde nec exempla. gl. sũt bona vnde gl. reprobo, vt Jaco. extra glos. reprobo alia ratione debent dari exempla vbi. lege deferunt hereditatẽ ius postliminij fictione Cornelie non deferunt hereditatem sed remouet obstaculum: quare prohibetur mortu9 apud hostes hereditatem habere: q2 seru9 moritur. Lex. Corn. fingit ipsum mortuũ prima hora captiuitatis: vnde remouet impedimentũ, s3 nõ h3 tñ eo iure quo hrẽs si nõ esset captus numerate. l. Corn. vel postliminio, vbi ergo sunt exẽpla, testator passus est minima capitis diminu. z si testamentũ irritatũ est deinde inuenire sui iuris dicit. l. ex testõ habet bonoz possessionem z sic nõ posse succedi per ius ciuile ex isto testamen datur bonorum posses. heredi. scripto a lege. z supra quib9 modis testaman. infir. §. nõ tantũ. Ad idem est. ff. de iniusto rupto testamẽto. leg. posthu. z eod. titulo. l. filio. Nõ ausus sum dicere q̃ ista exempla sunt bona: quia i exemplis istis succedit per bonorum posses. secũdũ tabulas z nõ ne illa esset ordinaria, dico q̃ extraordinaria põt esse secundum tabulas illa quam dixi nõ doctrina per eandem illud sed per legẽ specialem que defert. eam. Aliud est exemplũ, aliquis ẽ institutus sub cõditiõe, ea pẽdẽte nõ põt adire hereditatẽ, sed põt petere ₰m tabulas z sic nõ põt succedere hrditatẽ, s3 põt petere ₰m tabulas z sic nõ põt succedere p ius ciuile, z h3 bonorũ posses. ₰m tabu. vt. ff. de bono. poss. ₰m tab. l. prima equissimum. §. in sub. conditione, sed credo qð hoc sit per edictum ord. nõ per leg. vnde credo quod illud exemplũ ₰m non sit bonum, quod bonorum possessio deferatur per se. consul. non bonorum posses. vnde leg. vt. ff. vnde lege secũda vendẽ. habem9 exempla de illa septima posses. ₰m quod defertur hereditas per illa se. consul. vnde dicit lex ista q̃ h3 locum ista septima si contingit q̃ deferatur. l. vel senatusconsul. forma vel senatusconsul. qui sunt in Greco. †Queritur tunc qualiter obtineatur hodie bonorum posses. Dico quod sola agnitione coraz quocũq3 iudice cõpetẽti, siue pedaneo siue alio, siue solẽnitate siue cognitione cause, siue dicat interponere, z hoc est verũ in illis q i9 tribunt, vt hic probat. C. qui admit. ad bonorũ posses. vlti. Quidã dicunt q̃ solennitas verborũ quibus petebatur bonorũ poss. est sublata. sed adhuc exigitur cause cognitio. z additur iudex in testimonium rei geste: q2 iudex facit redigi in actis: z si dubitaretur postea litẽ agnouisse pbaret per acta iudicis. Ad hoc ẽ argugumen. ff. de testi. l. Cornelia. C. de testamen. lege omnium. Dicũt qdã q̃ plura verba vt apparet vnus contradictor dicit ipse nõ agnoscet. Hoc nõ põt dicere ad legem incontrarium. Dicendum q̃ loquit qñ petit quis q̃ mittatur i possessionẽ, si appareat legitimus contradictor põt impedire, sed si agnoscat quis no põt impedire: q2 multi possunt simul agnoscere z intentionem actionum, vtiliter apparebit quis est melior: vnde cum aliquis agnoscit nihil petitur, nec libellus datur, nec aliqd fit in alterius preiudicium: vnde ad quid impeditur ꝯdictio. †Querit q̃ bonoruz posses. est necessaria olim z q̃ hodie. Bonoz possessio ꝯtabulas necessaria est emancipatus olim z hodie suis preteritis est per necessaria z hodie z olim, vt. C. de liber. prete. le. vltima. Quidaz dixerunt hoc correctũ: q2 hodie sublata est differentia emãcipatiois z patrie potestatis. aut. de hrd. q̃ ab intestato. §. nulla z tñ sint sui possunt dicere ipso iure nullũ sicut emãcipati: z iõ nõ eis ẽ necessaria bono. poss. cõtra tab. S3 dicẽdũ q̃ tollit differentia p illiam. in successionẽ ab it stato apparet p rubricã, sed nõ ex testõ ₰m tabulas, nec hodie, nec olim fuit necessaria: q2 institutus de iure ciuili põt adire nisi in trib9 casib9 q his legibus continentur. §. quibus modis testamẽta infirmen. §. si tñ. ff. iniust. rup. z irrit. testamen. l. posthumi. ff. de secundis tabulis. lege si sub conditione. his tribus casibus est necessaria vnde liberi, olim erat necessaria que dabatur emancipationis vt in authentica de heredi. que ab intesta. §. nullã. vnde agnati nec olim nec hodie est necessaria: q2 iure ciuili succedere vnde legitimi nõ necessaria: q2 cõpetit omnibus qui possunt succedere p legẽ. z sic d iure. vt. ff. vnde legitimi. l. secũda §. vlti. vnde cognati olim fuit necessaria, hodie nõ: q2 cognatus de iure ciuili pot sucedere sicut z agnat9: q2 sublata differentia agnationis vt in aut. de heredi. que ab intestato deferuntur. §. nullã. vnde vir z vxor olim z hodie est necessaria: vt ff. vnde vir z vxor. l. vncia septima esset necessaria olim z hodie. z sic vides de aliq b9 que nõ sint necessarie nec olim nec hodie. Dico q̃ omnis bonoz possessio olim z hodie ẽ necessaria

Pone sum heres insti. sum minor quindecim annis, postq̃ ad annum perueni. peto in inte. resti. vt liceat abstinere, penes me remanent iura abiecta, vtilia a me recedũt q̃cũq3. dicet addidi vel substitui, vel proximior ab inte. Dico qð amitteret iure ptorio pro bo. pos. q2 per ius ciuile remanet heres: ergo impossibile est alium habere directa: ergo quicunq3 alias amittatur, habebit vtiles tñ. Hoc nõ est per ius ciuile: ergo hoc est p bonorũ pos. z sic intelligo. l. ff. de mi. lege si sine. §. papi. licet videatur cõtrarium dicere. vbi dicit pretor vt adeat aut bono. pos. petat: q2 aliud non potest facere heredem, vt C. eo. ti. §. quos autem. Itẽ filius suus heres erit velit nolit, sed potest abstinere per pretorem, vt C. de heredu3 qualitate z differentia. §. his permittitur. vñ remanent sibi iure directa qñq̃ admittetur, postea admittet per bo. pos. q2 suus remanet heres de iure ciuili: q2 pretor per quam abstinuit, vt dictum est, non potest facere quod delinat esse heres. vnde esse hodie bonorum possessio est necessaria.

De acquisitione per arrogationem. Rubr.

1 Opere que sint que transeant ad arrogatorem z que non.
2 Jus petendi bonorum pos. an admittatur arrogatione.

Est z alterius generis, zc. Isto z alijs duobus modis q traditur viuo, vñ p arrogationẽ succeditur viue similiter duobus modis vltimis vltimo titulo. S3 isti duo vltimi modi sublati sunt. Itẽ in libera Latinitate amore serui alieni non erat verum: q2 succeditur viuenti: q2 ipse non reprobatur viuens: q2 efficiebatur ancilla z sic mortua: q2 seruitutẽ mortalitati cõparamus, vt ff. de reg. iu. seruitutẽ. s3 illis qui arrogatus est succedit viuo, sed mortuus est quo ad familiam: z ista iura de arrogato sunt q̃ magis sunt vicina ad ea que sunt de monacho. Dicitur hic oẽs res corporales, z incorporales ipsius arrogati trãseũt ad patrẽ arrogantem, sed ad bo. pos. transit ad arrogatorẽ. Dico qð sic: l3 ad heredẽ nõ transeat ante apprehensionem, vt ff. de acqui. pos. leg. cum heredes, tñ ad arrogationem transit possessio quam h3 arrogatis vero apprehensa, z sic dicam in monacho. Hoc est qð probatur. ff. de preca. l. si adoptauero. ver. apprehẽsa. z p hoc etiam lex illa dicit corporalis res z incorporalis. Dicit litera qð opere nõ transeunt in patrem arrogatorẽ dicit gl. verum est opere que cõsistũt in faciendo, que non trãseunt ad extraneũ heredẽ. vt C. de ope. lib. leg. liberti. q2 ergo non ad arrogatorẽ, dico qð illa lex nõ loquitur de hoc qð non loqtur iste titulus de obsequijs: z aliud est obsequiũ aliud est operandũ, aliud est titulus de obsequijs, z aliud de ope-
1 ris, vt apparet in C. † Itẽ dicit glossa opere incerte q̃ cõsistunt in faciẽdo, quas dicũt fabriles, nõ trãseũt ad arrogatorẽ, vt C. de ope. lib. si operarum. z ff. de ope. liber. l. fabriles. Dico qð oi ficiales siue certe non transeunt ad extraneũ s3 artificiales q̃ cõ-
a sistunt in artificio transeunt ad extraneũ vñ dico qð officiales que dicuntur opere proprie sumpto noie opere cõsistũt, in officio diuino non transeunt ad heredẽ extraneũ. sed artificiales q̃ transeunt in artificio sic. vt ff. de ope. libert. l. fabriles. z sic loquitur. C. e. ti. l. cõpe. mu. Ille titulus loquit de obseqa lib. p obsequiũ nõ opa dicũt ipsi tua gña operarũ. nõ sunt nisi due officiales z artificiales z differẽtia iter officiales z artificiales habes. ff. de lega. in. nisi due officiales z artificiales. l. lega. seruũ. §. sic efficit. Dicit litera q̃ ius agnationis nõ trãsit ad arrogatorẽ: q2 agnatio minima capi. diminu. tollit. dicit z hodie est, vt §. mortuo. s qð p arrogationẽ amittat agnatio: vñ vult dicere qð amittatur i9 agnatiõis p minimã capitis diminutionẽ, z hoc vult di- gl. cum dt z hodie est, vt. j. eo. §. mortuo. Sed p i9 authen. nõ amittit i9 agnationis per arrogationem: q2 nõ amittitur iure agnationis: ergo nec agnatio: q2 hodie nõ est differentia agnatio z cognatio. vt in authẽ. de hrditati. que ab intestato defe. §. ruinã. z sic videtur q̃ retineat arrogatus successionẽ in bõis patris naturalis q̃ remanet cognatus de adoptato nõ est dubium cum
2 detur in adoptionẽ alicui ex descendentib9, non extraneo. † Itẽ ius petende bonorum possessio, amittitur arrogatione. dicit gl. hoc est verum, sed illa delata bonorum posses. arroget nõ aditaz bonorum posses. aliud esset si arrogeret ea iã petita vel adita. vt. ff. vn liberi. leg. finali. z. ff. de bonoz possessio. ꝯtabulas. l. iii. §. si emãcipat9. S3 itelligi gl. bonorũ posses. amittitur capitis diminutio. z sic cum transeat ad arrogatiõe que cõpetebat ante arrogationẽ: s3 de istis que non cõpetunt vt liberi in cõtrarõb. in bõis arrogatoris nõ est verũ vt dicit litera. §. ideo z vsufr. hodie non amittitur minima capitis diminutione, nunquid ergo trãsit ad arrogatorem: Dicũt quidam q̃ non que est singate. C. de bonis que liberis. l. cum oportet. Põt dicit z versus, q vsufructus

quantũ arrogatori omnium rerum que in proprio sunt patrimonio pōt constitui vsusfruc. abusiue, vt. ff. de. l. lege prima. t. ff. ō vsufructu earum rerum que vsu cōsumūtur p totu. Sic dico q̃ nude proprietatis pōt constitui vsusfruct. per abusum, ꝛ nō habeat vsumfruct. nuda, pprietas. vnde actio que est res incorporalis pōt cōstitui vsufruct. t hoc est multū notabile ad quendam causam quem vidit dnus meus de facto. Cōsuetudo est in quibusdam partibus q̃ vxor habeat vsumfructū dimidie partis bonorū mariti. Nōc supponto, quo fratres primi fit maior natu, moritur relicta vxore, t ucq̃ vxor hꝫ dimidiā vsusfruc. bonorū. Et pprietas nuda p illa dimidia est fratris superstitis: moritur iste fr. vxor sua hꝫ vsumfructum medietatis suorū bonorū cū illa medietate que erat nuda vsusfruct. moritur vxor primi fratris, t sic consolidatur vsufructus cum sua proprietate: vult habere vxor ista secūdi fratris mortui vsufructus in medietate illi medietatis cui cōsolidatus est cū sua pprietate. Respōsum fuit q̃ illa vxor nō habebit vsum fruct. medietatis bonorū, q̃ obuenerunt iure consolidationis: qr tps mortis inspiciendum est, vt. ff. de bonis li. l. iij. in fine. dico viuo habebit dimidiā vsusfruc. illorū bonorū ponamus q̃ nō habebit maritus nisi nudam pprietatem, erat i potestate patris p cōsuetudinem, ꝛ hꝫ habere vxor defuncti in dimidia bonorum mariti mortuo marito. Dico cōstituetur vsusfruct. si abusue in mediate istiꝰ proprietatis abusiue, dico q̃ habere vsumfruct. rei, est habere comoditatem rei: cōmoditas nuda pprietas nulla est donec cōsolidetur vsusfruct. cū pprietate, vnde in casu cōsolidationis habebit, vsusfruct. dimidium. t hoc p cōstitutionē vsusfruct. sibi factam i proprietate nuda abusiue vnde omnium rerū que sunt in patrimonio nostro pōt cōstitui, vt ff. de vsufruct. t vsufruct. abusiue nude pprietas transfert. pprietas in vsumfructuariū, dummodo caueat de reddēdo in genere casu quo deberet vsusfruc. amitti, vt probant themata.

ADDITIO.

2 Transeunt ad extraneum. Et q̃ trāseant ad heredem heredis t etiam ad extraneos vide Bart. in leg. indebitus aut. §. liberto col. fina. versi. Sexta differētia. ff. de cōdi. indeb. Aliquid ō materia vide per do. Jaso. il. prima decima tertia colūna versi. tertio principaliter. ff. de lege. primo.

Mortuo autem. Ibi dicit gl. q̃ mortuo filio arrogato pr̃ arrogator habet proprietatem bonorū arrogatorū, nisi sint persone que debent excludere eum. Que iuri iste persone, dicit glo. filius arrogati, t oēs illi quibus deferūtur bona arrogātis, si non dedisset se in arrogationem. qr cum dat se impubes in arrogationem interponit stipulatio q̃ restituetur hereditas hic qui veniunt ab intestato, si ōcederet in pupillari etate, vt supra de adoption. §. cuꝫ aute. Hic ōt q̃ nisi sint psone q̃ dēbēt preferri patri arrogatori i succedēdo In illo. §. cū aut. nō ōt q̃ ille psone fūt brēdes d. l. hꝫōt q̃ habent actionem ex stipulatu ꝫ arrogatorem. Dicit enim gl. q̃ ille pſoe succederent arrogato ex testamento t ab intestato, saltem vtilit: vnde bene actus ex stipulatu succedunt. t probat hoc difficilit ff. de adoption. lege bis verbis. Queritur nunquid agnati t cognati t huius filij arrogati, vocentur vna cum patre arrogatoris: Inducit. l. q̃ sic, in authen. de heredi. que ab intesta. ōte §. consequens. Ibi dr q̃ fratres vtrinque cōiuncti veniunt simul cū patre. Nonne ōt q̃ ille persone que succederent ei si non esset arrogatꝰ, succedunt ei si decedat in pupillari etate: Sed nonne fratres, si non esset arrogatus, excluderent arrogatorem: Certe sic: ergo nihil est quererе q̃ veniunt cum eo: qr fratres excludūt eum per legem. ō. de adoption. §. cū aut. De aliis duobꝰ titu. ōt dominus meus extra glo.

De obligationibus. Rub.

1 Obligatio qd sit, t de qua obligatiōe intelligat eiꝰ diffinitio.
2 Obligatio est iuris vinculum, t c. id est, effectus vinculi.
3 Obligationis diuisio.
4 Obligatio que proprie dicatur ciuilis.
5 Obligationis singule species quo iure fuerint introducte.
6 Obligatio naturalis oritur inter patrem t filium, inter dominū t seruum, vel inter fratres qui sunt in eadem potestate.
7 Pena dupli est inducta per legē duodecim tabularū, pena quadrupli de iure pretorio.
8 Actiones an sint de iure ciuili, vel de iure gentium.
9 Vinculum duplex qui reperiatur in contractibus iuris ciuilis.
10 Obligationes quomodo deducantur in esse.
11 Sententia que inducat obligationem, t que non.
12 Impense quando possunt cōputari ab eo qui itinerando hospitatꝰ est gratis cū amico t eo reuerso vult cōputare cū dno ū possit
13 Diues dedit alicui multa, effectus pauper pōt aliū cogere vt ipsum alat.

Nunc trāseamus t c. Ista ratio continuari ad precedentia tribus modis. Primo modo sic. Dicit: est quomodo aliquid fiat verum nobis acquirūtur per vniuersitatem. ō. de rer. di. t hoc tam in rebus singularibus, q̃ et in bis q̃ ui. cum titulis sequentibus. t. ō. de here. que ab intest. sequitur videre qualiter aliquid sit nobis dubius. Vel aliter. ō. de rebꝰ eoꝝ enumerauit inter corporalia actiones t obligationes: cum igit sit tractatum de aliis in corporalibus in precedentibus, vt. ō. de seruit. vsu. t heredi. itē de hereditate: restat videre de obligat. t action. Sꝫ qr obligatio precedit actionem, cu sit mr iplꝰ: ideirto pmittit de obligatiōibꝰ: vel tertio ius, vt i gl. t. circa tractatū de obligationibus sic procedo. Primo exponēdo gl. licut Jaco. qr sunt aliquantulū obscure: vnde tractabo materiā obligationū. Dicit ergo litera. t Obligatio est iuris vinculū, exponitur iuris vinculum id ē, ius vinciēs. Sicut enim boues fumbulligantur, ita t homines verbis obligantur, t c. Sed certe hec positio nō est bona: qr obligatio nō est vinciens. imo id q̃ reiulitat ex facto q̃ vincit vel ligat cū iuris vinculo sm q̃ in inferiori apparebit. Sed tur in litera, q̃. t. iure vinciēte. nā ipsi ius vincit vel ligat ipsa. nā obligatione adstringunt alicui rei solūdēdi causa. t q̃ ōt rei legate large intelligas, vt vom ē facta tā, corporalia qm incorporalia apprehendit, t oia q̃ possūt in obligatione dūci, vnde rei nomē tā quam generalissimū pro elegit. ff. li cert. pec. lege prima ad fi. Sequitur, sm nostre ciuitatis iura. Verba ista simpliciter exponūtur, vno modo q̃ referātur sm quod dicit gl. ad totam diffinitionem. Modelius dicerет. si diceret q̃ referātur ad hoc verbum est secundum, hoc est obligatio sm iura diffinit, obligatio est iuris vinculum, t c. exponendo istam glos. nitetur reprobare sic secundum istam expositionem. innitur hic q̃ diffiniatur sola ciuilis obligatio q̃ falsum est. q̃ patebit: sed certe ista reprobatio non habet apperentiam. gl. enim sic intendit arguere, obligatio diffinitur per iꝰ ciuile: igit ē iuris ciuilis. Quē argumentio nō est bona: multa enim diffiniunt ꝑ ius ciuile, q̃ nō sunt iuris ciuilis. imo forte naturalis ꝑ primum, vel iurisgen. ō. de iure, perso. §. j. t. ff. ō. de iure natu. circa p̃in. vnde expositionem istam non reprobo. Alij exponunt t referūt ista verba sm nostre ciuitatis iura. ad illud verbum adstringunt argumen. sm nostre ciuitatis iura, p iura ciuilia. Sꝫ istā expositionē nō approbo. nā sm hoc hꝫ locū ista expositio q̃ diffiniretur hic illa obligatio tātum que a iure ciuili introducta est, t hꝫ efficaciam per iꝰ ciuile. q̃ tū cōtrariū est, vt. j. subhꝫ cietur. vel expone tertio t quarto modo vt in gl. Queri. t gl. p ius que obligatio diffinitur hic. t ostendit inductine q̃ pulla obligatio diffinitur: qr non est nisi tripler obligatio vt supponit. ciuilis, t naturalis, t simul iunctaꝫ naturaliū diffinit. ergo t c. De ciuili ostendit q̃ nō est nisi duplex ciuilis sola illa que est semp sola, alia que ē sola ꝫ sēpnō fuit sola. Prima non diffinit hic: qr ex illa non adstringunt ex necessitate, vt p. in chirographo ante biennium. Si enim quis cōtēt se recepisse pecuniam spe future numeratiōis ciuilis obligat ē, t tū agēti p eū ante biennium obsta. t exceptio nō numerate pecunie. j. de verb. obli. t. C. de nō nume. rata pecu. l. Setiꝰ. Ite nec illa q̃ habuit cōcomitantiā naturalis, vt est videre in eo cum esset naturaliter t ciuiliter obligatus, ꝛ fiat sibi pactū de nō petendo, ipso iure tollit naturalis t remanet ciuilis sola. ff. de solu. l. Stichum. §. naturalis. Si ex ista ciuili aga. t obstat exceptio. ō. pac. l. si vnus pactus. ergo nec ista hic diffinitur: ciuilis igit. sola nō diffinitur. Ite nec sola naturalis. p hoc. nā nō ē nisi duplex naturalis que semp fuit sola, vt i pacto nudo i q̃ est naturalis obligatio sm doc. ff. de pact. l. j. t ea q̃ q̃ hꝫ habuit cōcomitātia ciuilis, ꝫ ex prima nō agitur. ff de pac. iure ge. §. quinto. ff. ō pact. leg. ē ergo cū p eā nō adstringamur ex necessitate, t c. nō diffinit hic. Ite nec illa q̃ q̃ hꝫ cōcomitantiā ciuilis q̃ p aliū a tū ciuile sublata est: nā nec illa hꝫ efficaciā agendi q̃ p repetitionē habeat. ff. de cōdictōe ideb. l. Julia. t l. iudex. Ite nec vtraq; simul iuncta pbat, nā i Macedoniano t Velleano est t circa ipsū exceptio obstat. ff. ad Velleia. l. si mulier i iure. t. ff. ō act. t obli. naturales. ergo ex illa simul cōiuncta nō obligat aliq̃ cū effectu ergo nec simul hic diffinit. Hoc est ridiculū dicere: qr plura diffiniūt quātū ad h. q̃. n. ōt gl. q̃ vtraq; ꝫ diffinit, intellexit vtraq; simul iūcta t put i eo. facto cōcurrūt vtraq; l. ciuilis t naturalis. Secōm hoc cōcedit rōnes q̃ pbāt q̃ nec sola ciuilis, nec sola naturalis hic diffiniat. Ad argu. notatū q̃ pbat q̃ nec vtraq; simul erit cōs respōdēt q̃ hic diffinit obligatio quā q̃ ipso iure cōstringat ex necessitate ōt gl. ēt quāuis obstet exceptio. vū vt sic velle distinguere cū q̃rit vtrū obligatio q̃ nō extinguit ex necessitate: q̃ exceptio obstet diffiniat hic ne ne aut obstat exceptio nō qr non sit hic vtramq; vinculū obligationis: t talis obligatio q̃ ius sit in efficax sic diffinit, dicūt aliq̃. Sꝫ certe istā distinctionē nō approbo.

nam